

ÍSAFJARÐARBÆR

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun
Jón Ágúst Jónsson
Borgartúni 21
105 Reykjavík

Ísafjörður, 21. júlí 2026
2026070100

Efni: Umsögn Ísafjarðarbæjar. Skipting Eyrarhlíðar í Dýrafirði í tvö eldissvæði, 856. mál

Á 676. fundi skipulags- og mannvirkjanefndar þann 21. júlí 2026, var eftirfarandi erindi tekið fyrir:

Lögð fram umsagnarbeiðni frá Húsnæðis-mannvirkja- og skipulagsstofnun vegna Skipting Eyrarhlíðar í Dýrafirði í tvö eldissvæði (Tilkynning til ákvörðunar um matsskyldu), dags. 9. júlí 2026.

Arctic Sea Farm áformar að skipta eldissvæðinu Eyrarhlíð í Dýrafirði í tvö eldissvæði, þ.e. Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II. Svæðið er í dag eitt eldissvæði en er þó rekið sem tvær aðskildar eldiseiningar. Með breytingunni fær hvor eining sinn eigin hvíldartíma, en bæði svæðin yrðu þó ávallt hvíld samtímis í minnst 30 daga. Eldissvæði á eldisleyfum Arctic Sea Farm í Dýrafirði yrðu því fimm í stað fjögurra: Gemlufall (A), Haukadalsbót (B), Eyrarhlíð I (C), Eyrarhlíð II (D) og Skagahlíð (E).

Umsagnarfrestur er til og með 6. ágúst 2026.

Bókun nefndarinnar:

Skipulags- og mannvirkjanefnd gerir ekki athugasemdir við skiptingu eldissvæða við Eyrarhlíð í Dýrafirði.

Þetta tilkynnist hér með.
f.h. skipulagsfulltrúa

Helga Þuríður Magnúsdóttir

Akureyri, 4. ágúst 2026
Tilvísun: 2607398

Umsögn Matvælastofnunar um matskyldu vegna skiptingu á eldissvæðinu Eyrarhlíð í Dýrafirði í tvö svæði.

Vísað er í beiðni Húsnæðis- mannvirkja- og skipulagsstofnunar um umsögn, dagsett 9. júlí 2026, um umsögn vegna fyrirspurnar um matskyldu vegna fyrirhugaðrar breytingar á eldissvæðinu Eyrarhlíð í Dýrafirði. Í beiðninni kemur fram að umsagnaraðilar skuli m.a. taka afstöðu til þess hvort nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun, hvort skýra þurfi atriði frekar og hvort framkvæmdin kalli á umhverfismat..

Fyrirhuguð breyting felur í sér að núverandi eldissvæði Arctic Sea Farm við Eyrarhlíð, sem í leyfum er skilgreint sem eitt eldissvæði, verði skipt í tvö eldissvæði, Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II. Fram kemur í gögnum framkvæmdaraðila að svæðið hafi þegar verið rekið sem tvær aðskildar eldiseiningar, að hvor eining fái sjálfstæðan hvíldartíma og að svæðin verði þó hvíld samtímis í minnst 30 daga. Þá kemur fram að ekki sé óskað eftir auknum lífmassa og að fódurmagn aukist ekki.

Framkvæmdin er háð breytingu á rekstrarleyfi frá Matvælastofnun samkvæmt lögum nr. 71/2008 um fiskeldi og reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi. Í gögnum framkvæmdaraðila kemur einnig fram að framkvæmdin sé háð breytingu á starfsleyfi frá Umhverfis- og orkustofnun.

Matvælastofnun telur að í fyrirbyggjandi gögnum sé almennt nægjanlega gerð grein fyrir eðli framkvæmdarinnar, umfangi hennar og helstu forsendum breytingarinnar. Breytingin virðist fyrst og fremst snúa að formlegri skiptingu eldissvæðis og breyttu fyrirkomulagi hvíldar og útsetninga innan sama vatnshlots. Samkvæmt gögnum framkvæmdaraðila verður ekki um að ræða aukningu á heildarlífmassa, fjölda útsettra seiða, framleiðslumagni, fódurnotkun eða losun næringarefna í Dýrafirði.

Matvælastofnun tekur jákvætt í að með breytingunni geti dregið úr þörf á tímabundinni nýtingu Gemlufalls og flutningi fisks milli eldissvæða. Í gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að núverandi fyrirkomulag geti leitt til þess að fiskur sé settur út á Gemlufall og síðar fluttur á Eyrarhlíð I, sem framkvæmdaraðili telur óþarfa álag á eldisfisk. Frá sjónarhóli dýravelferðar og smitvarna er það almennt jákvætt að draga úr óþörfum flutningi lifandi fisks, enda fylgir slíkum flutningum álag og smitvarnaáhætta.

Matvælastofnun leggur þó áherslu á að eftirfarandi atriði verði skýr í frekari leyfismeðferð:

- Skilyrði um heildarhámarks lífmassa í Dýrafirði verði óbreytt og að tryggt verði að standandi lífmassi fari aldrei yfir 10.000 tonn í samræmi við gildandi leyfi. Í gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að heildarstandandi lífmassi í Dýrafirði muni á engum tímapunkti fara yfir 10.000 tonn.
- Hvíldaráætlun fyrir Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II verði skýr í rekstrarleyfi og rekstraráætlun, þar á meðal lágmarkshvíld hvers svæðis og fyrirkomulag sameiginlegrar hvíldar. Fram kemur að hvíld hvers eldissvæðis verði áfram að lágmarki 90 dagar og að Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II verði hvíld samtímis í minnst 30 daga annað hvert ár sem hluti af heildarhvíld fjarðarins.
- Vöktunaráætlun verði uppfærð þannig að Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II séu skýrlega skilgreind sem aðskilin eldissvæði í vöktun, skýrslugjöf og eftirliti. Í gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að

sýnatökur á botni og sjó hafi frá upphafi verið skipulagðar eins og um tvö sjókvíaeldissvæði væri að ræða.

- Innra eftirlit, viðbragðsáætlanir, smitvarnaáætlun, búnaðarupplýsingar og skráningar í kortasjá Matvælastofnunar verði uppfærð áður en breyting á rekstrarleyfi tekur gildi.
- Að verði síðar óskað eftir auknum lífmassa, breyttri staðsetningu kvía, stækkun eldissvæða eða annarri breytingu sem getur haft áhrif á umhverfisálag, þurfi slíkt að koma til sérstakrar meðferðar hjá viðeigandi stjórnvöldum.

Niðurstaða Matvælastofnunar

Með hliðsjón af fyrirliggjandi gögnum telur Matvælastofnun ekki tilefni til að gera athugasemd við þá niðurstöðu að fyrirhuguð breyting kalli ekki á mat á umhverfisáhrifum, enda verði framkvæmdin í samræmi við þær forsendur sem lagðar eru til grundvallar í fyrirspurninni. Sú afstaða byggir einkum á því að breytingin felur ekki í sér aukinn lífmassa, aukinn fjölda kvía, aukið fóðurmagn, aukna framleiðslu eða aukna losun næringarefna, heldur fyrst og fremst breytt rekstrarfyrirkomulag og dreifingu álags í tíma og rúmi innan sama vatnshlots.

Matvælastofnun telur að fyrirliggjandi gögn geri fullnægjandi grein fyrir framkvæmdinni að því marki sem varðar ákvörðun um matskyldu. Matvælastofnun telur ekki að framkvæmdin, eins og henni er lýst í fyrirliggjandi gögnum, kalli á mat á umhverfisáhrifum, að því gefnu að ekki verði aukning á lífmassa, framleiðslu, fjölda kvía, fóðurnotkun eða losun og að skilyrði um hvíld, smitvarnir, vöktun og leyfisbundið eftirlit verði skýr í frekari leyfismeðferð. Matvælastofnun áréttar að umsögn þessi felur ekki í sér afgreiðslu á umsókn um breytingu á rekstrarleyfi. Slík umsókn verður tekin til sérstakrar meðferðar hjá Matvælastofnun, þar sem m.a. verður lagt mat á ofangreind atriði.

Virðingarfyllt,
f.h. Matvælastofnunar

Steinar Rafn Beck Baldursson
Fagsviðsstjóri leyfamála

Vegna: Máls nr. 0856/2026, Skipting Eyrarhlíðar í Dýrafirði í tvö eldissvæði (Tilkynning um framkvæmd)

Athugasemd:

Náttúrufræðistofnun gerir ekki athugasemdir við fyrirhugaðar breytingar.

Höfundur: Nína Aradóttir

Sent inn þann: 06.08.2026 , **Fyrir hönd:** Náttúrufræðistofnun

Húsnæðis- og mannvirkjastofnun

Borgartún 21

105 Reykjavík

Umsögn Vegagerðarinnar um fyrirspurn um matsskyldu. Skipting Eyrarhlíðar í Dýrafirði í tvö svæði.

Mál nr. 856/2026

Vegagerðin hefur fengið til umsagnar fyrirspurn um matsskyldu vegna skiptingar eldissvæðisins Eyrarhlíðar í tvö svæði, Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II. Breytingin felur í sér að eldissvæðið minnkar að flatarmáli en haldast innan marka Strandsvæðaskipulags Vestfjarða. Fyrir liggur álit Skipulagsstofnunar um matsskýrslu fyrir framleiðsluaukningu Arctic Sea Farm í Dýrafirði, dags. 23. mars 2020.

Síða 1/1

Vegagerðin hefur rýnt fyrirspurnina á grundvelli 20. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, með hliðsjón af hlutverki Vegagerðarinnar að tryggja rekstur og viðhald leiðsögukerfis á sjó, þar á meðal siglingainnviða eins og vita og annarra leiðarmerkja og með hliðsjón af Strandsvæðisskipulagi Vestfjarða. Samkvæmt strandsvæðisskipulaginu hafa siglingar forgang á svæðum sem afmörkuð eru fyrir siglingar og á þeim eru mannvirki eða starfsemi sem gæti haft áhrif á öryggi siglinga ekki leyfð.

Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum felur breytingin ekki í sér fjölgun eða tilfærslu kvía. Ekki verður ráðið af gögnum að breyting verði á staðsetningu botnfestinga eða merkinga sem hafi áhrif á siglingaöryggi.

Að mati Vegagerðarinnar breyta fyrirhugaðar breytingar ekki þeim forsendum fyrra umhverfismats sem varða siglingaleiðir eða aðra siglingainnviði.

Breytingarnar hafa því ekki áhrif á siglingaöryggi og telur Vegagerðin ekki þörf á umhverfismati vegna áhrifa á siglingar.

Vegagerðin bendir þó á að með breytingunni verði um 1.492 m bil milli nýrra eldissvæða. Við endanlega afgreiðslu leyfis þarf að staðfesta með hnitsettum uppráttum að allar kvíar, akkeri og annar búnaður sé innan marka hvors eldissvæðis og að enginn búnaður verði staðsettur innan bilsins milli svæðanna.

Vegagerðin
Suðurhraun 3
210 Garðabær
+354 522 1000
vegagerdin.is

vegagerdin
@vegagerdin.is

Virðingarfyllst
f.h. Vegagerðarinnar
Hólmfríður Bjarnadóttir

Undirskrift

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun
Skipulags- og umhverfismatssvið
Borgartúni 21
105 Reykjavík

Reykjavík, 6. ágúst 2026

**Efni: Athugasemdir í máli nr. 856/2026, skipting eldissvæðisins Eyrarhlíðar í
Dýrafirði í tvö eldissvæði**

I

Ísáð er til tilkynningar til ákvörðunar um matsskyldu vegna áforma um skiptingu eldissvæðis í Dýrafirði í tvö eldissvæði, sbr. mál nr. 856/2026 í skipulagsgátt. Athugasemdir þessar eru settar fram á kynningartíma málsins, sbr. auglýstan frest til 6. ágúst 2026. Laxinn lifi gætir hagsmuna villtra laxastofna og lífríkis þeirra. Þess er krafist að fyrirhuguð breyting verði háð umhverfismati. Verði ekki á það fallist er þess krafist að málið sæti fullri málsmeðferð samkvæmt 20. gr. laga nr. 111/2021, þ.m.t. með öflun umsagna viðeigandi leyfis- og sérfræðistofnana, en verði ekki afgreitt án frekari málsmeðferðar á grundvelli lokamálsgreinar 19. gr. laganna. Áður en ákvörðun er tekin verður jafnframt að upplýsa málið fullnægjandi, sbr. 10. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993.

Í tilkynningunni er lagt til að eldissvæðinu Eyrarhlíð verði skipt í tvö svæði, Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II, þannig að eldissvæði Arctic Sea Farm ehf. í Dýrafirði verði fimm í stað fjögurra. Áætlaður hámarkslífmassi er tilgreindur 8.800 tonn á Eyrarhlíð I og 7.200 tonn á Eyrarhlíð II. Fram kemur að standandi lífmassi í firðinum fari á engum tímapunkti yfir 10.000 tonn í samræmi við gildandi leyfi og að breytingin feli ekki í sér breytingu á heildarlífmassa, fjölda seiða, framleiðslumagni, fódurnotkun eða losun næringarefna. Þá segir að hvor eining fái sinn eigin hvíldartíma, en að bæði svæðin verði hvíld samtímis í minnst 30 daga, og að hvíld hvers svæðis verði áfram að lágmarki 90 dagar, sbr. 46. gr. reglugerðar nr. 540/2020. Framkvæmdaraðili vísar til mats á umhverfisáhrifum 10.000 tonna laxeldis í Dýrafirði, sbr. álit Skipulagsstofnunar frá 23. mars 2020, og telur breytinguna ekki fela í sér verulegt frávik frá því mati.

Fyrirhuguð breyting fellur undir tölul. 13.02 í 1. viðauka laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana og er því tilkynningarskyld framkvæmd í flokki B, sbr. 18. og 19. gr. laganna. Samkvæmt 18. gr. skal framkvæmd í flokki B háð umhverfismati þegar hún er talin líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif vegna umfangs, eðlis eða staðsetningar, sbr. viðmið 2. viðauka. Lokamálsgrein 19. gr. heimilar stofnuninni að ákveða án frekari málsmeðferðar að breyting skv. tölul. 13.02 skuli ekki háð umhverfismati, en aðeins þegar telja má augljóst á grundvelli fyrirbyggjandi gagna og viðmiða 2. viðauka að hún sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, ein sér eða í samspili við áhrif annarra framkvæmda. Að öðrum kosti ber að fylgja málsmeðferð 20. gr., þ.m.t. að afla umsagna viðeigandi umsagnaraðila. Þótt matið taki til hinnar tilkynntu breytingar verður að meta hana miðað við fyrirbyggjandi rekstur og samlegðaráhrif annarra framkvæmda.

Meðal viðmiða 2. viðauka eru eðli og umfang framkvæmdar, þar á meðal samlegð með öðrum framkvæmdum, nýting náttúruauðlinda, úrgangsmýndun og mengun, sbr. 1. tölul.; staðsetning hennar og álagspól þeirra svæða sem líklegt er að verði fyrir áhrifum, einkum haf- og strandsvæða og svæða þar sem mengun er yfir umhverfisgæðastöðlum, sbr. 2. tölul.; og gerð og eiginleikar hugsanlegra áhrifa, meðal annars styrkur, líkur, tímalengd, tíðni, afturkræfni og samlegðaráhrif, sbr. 3. tölul.

II

Við fyrstu sýn kann breytingin að virðast einföld, enda á hámarkslífmassi fjarðarins samkvæmt tilkynningunni að haldast óbreyttur við 10.000 tonn og hvorki áformað að fjölga seiðum né auka fódurnotkun. Kjarni breytingarinnar er þó sá að Eyrarhlíð I og II fá sjálfstæðan hvíldartíma og verða aðeins hvíld samtímis að hluta. Þannig breytist tímaleg dreifing rekstrar og möguleg samfelld viðvera eldisfisks í firðinum. Álitaefnið er því ekki aðeins hvort svæði um sig verði hvílt í 90 daga heldur einnig hvort víxlrekstur svæðanna geti haft umtalsverð áhrif á botn, vatnshlot, smitvarnir og laxalús. Fyrirliggjandi gögn gefa ekki tilefni til að telja augljóst að svo sé ekki.

Í tilkynningunni er breytingin einkum kynnt sem formleg skipting svæðis sem þegar er rekið sem tvær aðskildar einingar. Efni breytingarinnar er á hinn bóginn að hvor eining fái sjálfstæðan hvíldartíma. Í umhverfismati frá 2020 var gert ráð fyrir tveimur kvíðapýrpingum á Eyrarhlíð og að vöktun yrði hagað eins og um tvö svæði væri að ræða. Af því verður ekki ráðið að metin hafi verið áhrif þess að gera einingarnar að sjálfstæðum eldisvæðum með aðskildum hvíldartímum. Breytingin varðar því tíðni, tímalengd og samlegð áhrifa sem ber sérstaklega að skoða samkvæmt 3. tölul. 2. viðauka.

Opinber gögn um núverandi leyfisgrundvöll eru auk þess ekki samhljóða. Í gildandi starfsleyfi frá 6. maí 2021 eru tilgreind fjögur eldisvæði: Haukadalsbót, Gemlufall, Eyrarhlíð og Skagahlíð. Í eftirlitsskýrslu Umhverfis- og orkustofnunar frá 26. ágúst 2025 segir hins vegar að starfsleyfið nái til fjögurra staðsetninga: Haukadalsbótar, Gemlufalls, Eyrarhlíðar I og Eyrarhlíðar II; Skagahlíð er þar ekki nefnd. Áður en ákvörðun er tekin þarf að skýra nákvæmlega hvaða svæði eru leyfð og rekin, hvaða breytingar hafa þegar komið til framkvæmda og hver sé réttur samanburðargrunnur hinnar tilkynntu breytingar.

Þótt lífmassi í firðinum verði áfram bundinn við 10.000 tonna hámark takmarkar sú tala lífmassa á hverjum tíma en segir ekki ein og sér til um framleiðslu, fódurnotkun eða lífrænt álag yfir heila eldislotu. Með aðskildum hvíldartímum verður unnt að reka annað svæðið meðan hitt er hvílt. Tilgreindur hámarkslífmassi svæðanna, 8.800 tonn á Eyrarhlíð I og 7.200 tonn á Eyrarhlíð II, er jafnframt 16.000 tonn samanlagt þótt sameiginlegt hámark fjarðarins sé 10.000 tonn. Breytingin skapar því svigrúm sem kann að gera aukna nýtingu mögulega. Gögn málsins þurfa að sýna, með samanburðarhæfum framleiðsluáætlunum og útreikningum fyrir og eftir breytingu, hvort og að hvaða marki árleg framleiðsla, fódurnotkun og losun næringarefna geti breyst.

Almenn fullyrðing um óbreytt framleiðslumagn og álag nægir ekki til að staðreyna framangreint. Í fyrrgreindri eftirlitsskýrslu frá 26. ágúst 2025 voru skráð átta frávík. Meðal þeirra voru að hvíldarsýnataka barst eftirlitsaðila þremur mánuðum eftir útsetningu, útsetning

seiða var ekki tilkynnt með áskildum fyrirvara og framleiðslumagn vantaði í ársyfirlit; auk þess bárust ársyfirlit, grænt bókhald og útstreymisbókhald of seint eða voru ófullnægjandi. Þótt nokkrum frávíkanna hafi síðar verið lokað sýna þau að staðreyna þarf forsendur tilkynningarinnar með frumgögnum. Afla ber gagna um mánaðarlegan lífmassa eftir kvíum og svæðum, framleiðslu, fóður, útsetningu, hvíld og niðurstöður botnvöktunar fyrir að minnsta kosti tvær síðustu eldislotur. Verði niðurstaðan að lokinni málsmeðferð skv. 20. gr. sú að framkvæmdin sé ekki matsskyld er þess óskað að stofnunin setji fram ábendingar samkvæmt 2. mgr. þeirrar greinar um að leyfisveitendur tryggi með bindandi ákvæðum í breyttum leyfum sameiginlegt 10.000 tonna hámark og þær forsendur um óbreytta árlega framleiðslu og fóðurnotkun sem tilkynningin byggist á. Í þessu sambandi ber að hafa í huga að ef ekki stendur til af hálfu rekstraraðila að auka framleiðslu, eins og haldið er fram í tilkynningunni, og slík forsenda er lögð til grundvallar ákvörðun um matsskyldu, er nauðsynlegt að hún endurspeglar með bindandi hætti í þeim leyfum sem gefin verða út í kjölfarið.

Samkvæmt 19. gr. laga nr. 111/2021 skal í tilkynningu leggja fram upplýsingar um hvort framkvæmd sé líkleg til að hafa áhrif á vatnshlot samkvæmt lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Markmið þeirra laga er meðal annars að hindra frekari rýrnun vatnsgæða og tryggja heildstæða vernd vatns, sbr. 1. gr. Samkvæmt 11. gr. skal flokka vatnshlot og meta á grundvelli viðeigandi líffræðilegra, vatnsformfræðilegra og efna- og eðlisefnafræðilegra gæðapátta, og samkvæmt 12. gr. skal vernda yfirborðs- og grunnvatnshlot og tryggja að ástand þeirra versni ekki. Óvissa um upphafsástand og áhrif breytingarinnar skiptir því beint máli við mat á því hvort skilyrði lokamálsgreinar 19. gr. laga nr. 111/2021 séu uppfyllt.

Í tilkynningunni er á því byggt að umhverfismarkmið vatnshlotsins sé „gott“ ástand og að gert sé ráð fyrir að því verði náð. Þar er um markmið að ræða en ekki staðreynt ástand. Í svari íslenska ríkisins til Eftirlitsstofnunar EFTA (ESA), dags. 6. maí 2026, kemur fram að formleg flokkun hafi ekki verið gefin út fyrir þau strandsjávarhlot sem fyrirspurnin tók til, þar á meðal Dýrafjörð nr. 101-1386-C, og að vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand þeirra hafi enn ekki verið ákvarðað í apríl 2026. Þar kemur jafnframt fram að vöktun samkvæmt ISO-stöðlum ein og sér feli ekki í sér ástandsflokkun samkvæmt vatnatilskipuninni og að sérstök vöktun viðeigandi gæðapátta sé nauðsynleg. Einstakar mælingar sem vísað er til í tilkynningunni koma því ekki í stað formlegrar ástandsflokkunar og heildstæðs mats á hættu á rýrnun.

Í dómi EFTA-dómstólsins frá 16. desember 2025 í máli E-7/25 var talið að 4. gr. vatnatilskipunar 2000/60/EB girti fyrir leyfisveitingu til framkvæmdar sem væri líkleg til að hafa áhrif á grunnvatnshlot áður en vatnshlotið hefði verið flokkað og ástand þess metið samkvæmt tilskipuninni. Í fyrirspurn ESA til íslenska ríkisins, dags. 30. janúar 2026, kemur fram sú afstaða stofnunarinnar að niðurstaðan eigi við með sama hætti um yfirborðsvatn. Matsskylduákvörðun er ekki sjálf leyfisveiting, en hún leggur grundvöll að síðari leyfum. Það leiðir af framangreindum dómi EFTA-dómstólsins að óheimilt er að gefa út leyfi til framkvæmdar sem áhrif getur haft á ástand vatnshlots áður en það hefur verið flokkað og metið. Í dóminum kemur fram að slíkt mat geti m.a. farið fram í tengslum við gerð umhverfismats framkvæmdar. Þar sem fyrir liggur að ástand hlutaðeigandi vatnshlots hefur ekki verið flokkað og metið í samræmi við viðmið vatnatilskipunarinnar, þ.m.t. í fyrirliggjandi umhverfismati framkvæmdarinnar, er nauðsynlegt að slíkt mat fari fram. Þetta atriði hefur þýðingu við mat á

matsskyldu hinnar tilkynntu breytingar, enda lýtur hún að framkvæmd sem haft getur áhrif á ástand vatnshlots og hafin er án þess að ástand hlutaðeigandi vatnshlots hafi verið ástandsflokkad og metið. Við þessar aðstæður er nauðsynlegt að kveða á um matsskyldu breytingarinnar og leggja fyrir framkvæmdaraðila að meta m.a. ástand vatnshlotsins og möguleg áhrif hennar á það.

Samkvæmt 1. og 3. tölul. 2. viðauka ber að meta áhrif framkvæmdar í samhengi við aðrar framkvæmdir. Breytingin á Eyrarhlíð kemur til viðbótar rekstri annarra eldissvæða í Dýrafirði og hefur áhrif á það hvort og hvenær samfelld hvíld næst í firðinum í heild. Framkvæmdaraðili boðar að vísu að hann muni hvíla allan fjörðinn í minnst 30 daga annað hvert ár, en sú tilhögun er ekki bundin í leyfum og er auk þess styttri en sú 90 daga lágmarkshvíld hvers eldissvæðis sem kveðið er á um í reglugerð. Þá verður ekki ráðið að tilkynningunni hafi fylgt gögn sem sýni fram á að 30 daga sameiginleg hvíld annað hvert ár sé fullnægjandi með tilliti m.a. til smitvarna, laxalúsar, botns eða ástands vatnshlotsins að öðru leyti. Meta þarf fyrirkomulagið í samhengi við rekstur allra svæða, strauma, fjarlægð milli kvía o.s.frv.

Opinber eftirlitsgögn sýna að þetta er raunhæft álitaefni. Í eftirlitsskýrslu Matvælastofnunar frá 4. desember 2025 vegna Eyrarhlíðar 2 og Haukadalsbótar var nýrnaveiki staðfest á Eyrarhlíð 2 og alvarlegt frávík skráð vegna smitvarna við umferð báta og búnaðar milli svæðanna. Stofnunin lagði þar áherslu á „all-in, all-out“ aðferðina sem grundvöll smitvarna og baráttu við laxalús, enda væri þannig unnt að hvíla fjörðinn í heild og rjúfa smitleiðir sjúkdóma og lífsferil laxalúsar. Jafnframt kom fram að samfelld viðvera eldisfisks í firðinum auki líkur á smiti og tíðari meðhöndlunum. Þessi gögn eru yngri en umhverfismatið frá 2020 og kalla á sérstaka umsögn Matvælastofnunar um fyrirhugaða aðskilda hvíld Eyrarhlíðar I og II.

Í úrskurði úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála í máli nr. 180/2021, uppkveðnum 12. september 2022, var hafnað kröfu um að fella úr gildi ákvörðun Skipulagsstofnunar frá 8. nóvember 2021 vegna breytinga á eldissvæðum og hvíldartíma í Patreksfirði og Tálknafirði. Málið tók meðal annars til styttingar lágmarkshvíldar úr sex mánuðum í 90 daga, en samkvæmt úrskurðinum beindist kæran fyrst og fremst að breytti staðsetningu og afmörkun eldissvæðis við Kvígindisdal og engar efnislegar málsástæður voru færðar fram um hvíldartímann. Úrskurðurinn réð því ekki sérstaklega til lykta álitaefni um aðskilda hvíld tveggja nálægra eldissvæða. Nefndin taldi auk þess fullt tilefni hafa verið til nánari skoðunar á athugasemdum um mögulega breytingu á ástandsflokki vatnshlotsins. Mikið vatn hefur runnið til sjávar frá því að framangreindur úrskurður var kveðinn upp. Vatnaáætlun var staðfest 4. apríl 2022, dómur EFTA-dómstólsins í máli E-7/25 var kveðinn upp 16. desember 2025, Eftirlitsstofnun EFTA hóf í kjölfarið athugun á stjórnsýsluframkvæmd hér á landi við mat á ástandi vatnshlota m.t.t. til sjókvíaeldis og í svari íslenska ríkisins af því tilefni frá 6. maí 2026 við fyrirspurn er staðfest að Dýrafjörður hafi ekki hlotið formlega ástandsflokkun. Samhengi réttarheimilda hefur þannig breyst frá uppkvaðningu fyrrgreinds úrskurðar auk þess sem sakarefni málanna er ekki eins.

III

Samkvæmt framansögðu er ekki augljóst að hin fyrirhugaða breyting sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif. Þess er því krafist að breytingin verði háð umhverfismati. Verði ekki á það fallist ber að fylgja fullri málsmeðferð samkvæmt 20. gr. laga

nr. 111/2021 og afla áður en ákvörðun er tekin: (i) gildandi leyfa og skýringa á núverandi svæðaskipan; (ii) fullnægjandi mats á ástandi vatnshlotsins og hættu á hnignun; (iii) samanburðargagna um lífmassa, framleiðslu, fóður, losun, hvíld og botnástand; og (iv) umsagna Matvælastofnunar, Umhverfis- og orkustofnunar og Hafrannsóknastofnunar um aðskilda hvíld og nauðsyn samræmdrar hvíldar fjarðarins. Komist stofnunin, að lokinni slíkri málsmeðferð, að þeirri niðurstöðu að framkvæmdin sé ekki matsskyld er þess óskað að hún setji fram skýrar ábendingar skv. 2. mgr. 20. gr. um bindandi leyfisákvæði um lífmassa, framleiðsluforsendur, samræmda hvíld og vöktun til að fylgja eftir þeim forsendum sem lagðar eru til grundvallar í tilkynningu framkvæmdaraðila.

Virðingarfyllst,
f.h. Laxinn lifi,

Flóki Ásgeirsson lögmaður

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun
Borgartún 21
105 Reykjavík

Selfossi, 18. ágúst 2026
UOS-6575

Umsögn – Matsskyldufyrirspurn – Skipting Eyrarhlíðar í Dýrafirði í tvö eldissvæði

Vísað er til erindis Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar sem barst þann 9. júlí 2026 þar sem óskað er umsagnar Umhverfis- og orkustofnunar um fyrirhugaða breytingu vegna skiptingar eldissvæðisins Eyrarhlíðar hjá Arctic Sea Farm í Dýrafirði í tvö eldissvæði. Óskað er umsagnar á grundvelli 20. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Í matsskyldufyrirspurn kemur fram að til standi að breyta einu af fjórum núverandi eldissvæðum rekstraraðila í Dýrafirði, þ.e. Eyrarhlíð, í tvö eldissvæði, Eyrarahlíð I og Eyrarahlíð II. Svæðin sem eru í dag eitt eldissvæði hafi verið rekin sem tvær aðskildar eldisseiningar en með breytingunni fái hvert eldissvæði sinn eigin hvíldartíma en bæði svæði yrðu þó ávallt hvíld samtímis í 30 daga. Heildarlífamassi sé óbreyttur við breytinguna.

Framkvæmdarlýsing

Fram kemur að með skiptingunni verði hægt að aðskilja hvíldartíma svæðanna og sem geti skipt máli þar sem útsetningartími sé takmarkaður. Áfram verði þó stundað kynslóðaskipt eldi. Rekstraraðili hefur átt í erfiðleikum með að ná heildarhvíld á Eyrarahlíð og hefur vegna þessa þurft að nýta eldissvæðið Gemlufall sem hafi reynst óhentug eldisstaðsetning. Fram kemur að fyrirhuguð breyting felur ekki í sér breytingu á heildarlífmassa, heildarfjölda útsettra seiða, framleiðslumagni, fóðurnotkun eða losun næringarefna í Dýrafirði. Bæði eldissvæðin séu innan sama vatnshlots og ekki sé um aukningu á heildarálagi að ræða, heldur breytingu á tímanlegri og staðbundinni dreifingu álags innan sama vatnshlots og innan áður metinna marka.

Skipulag

Heildarsvæði eldissvæðanna muni minnka við nýja afmörkun en fjöldi kvía helst óbreyttur, eldissvæðin verða áfram innan staðbundins nýtingarreits í Strandsvæðaskipulagi Vestfjarða SN17 eftir breytinguna.

Leyfisveiting

Framkvæmin er háð breytingu á starfsleyfi rekstraraðila hjá Umhverfi- og orkustofnun á grundvelli laga um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998 og reglugerðar 550/2018 um

losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Sækja þarf um breytingu á starfsleyfi og rekstararleyfi frá Matvælastofnun samhliða.

Hvíldartími

Umhverfis- og orkustofnun getur samkvæmt heimild í grein 3.2 í starfsleyfi rekstraraðila einhliða frestað útsetningu seiða eftir 90 daga hvíldartíma, bendi niðurstöður vöktunar til þess að umhverfisaðstæður séu óhagstæðar á sjókvíaeldissvæði/eldissvæði að mati stofnunarinnar. Mikilvægt er að rekstraraðili tilkynni stofnuninni tímanlega um áætlaða útsetningu (með a.m.k. tveggja vikna fyrirvara) til þess að stofnunin geti lagt mat á það hvort þörf sé á að fresta útsetningu vegna óhagstæðra umhverfisaðstæðna.

Vöktunaráætlun

Senda þarf uppfærða vöktunaráætlun til Umhverfis- og orkustofnunar vegna fyrirhugaðra breytinga þar sem gert er ráð fyrir því að eldissvæðin Eyrarahlíð I og II verði vöktuð sem aðskilin eldissvæði. Í matsskyldufyrirspurn kemur fram að vöktunaráætlanir Arctic Sea Farm séu í endurskoðun til að standast vatnaáætlun og að vöktun samkvæmt uppfærðum áætlunun muni hefjast með samþykki Umhverfis- og orkustofnunar í janúar 2027.

Umhverfis- og orkustofnun leggur áherslu á að uppfærðri vöktunaráætlun verði skilað og vekur athygli á því að samkvæmt grein 5.1 í starfsleyfi rekstraraðila í Dýrafirði skal vakta gæðapætti samkvæmt lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála, m.a. blaðgrænu og skal uppfærð vöktunaráætlun hafa að geyma áætlun um vöktun allra skilgreindra gæðapátta.

Niðurstaða

Fram kemur í matsskyldufyrirspurn að fyrirhuguð breyting feli ekki í sér aukningu á heildarlífmassa, framleiðslumagni, fjölda útsettra seiða, fóðurnotkun eða losun næringarefna, né heldur fjölgun kvía í heild innan svæðisins. Áhrif breytingarinnar felast því ekki í auknu heildarálagi, heldur í breytttri dreifingu álags í tíma og rúmi innan sama vatnshlots.

Umhverfis- og orkustofnun telur að í matsskyldufyrirspurninni sé með nægjanlega skýrum hætti gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum og mótvægisáðgerðum. Að því gefnu að ofangreindar forsendur standist telur stofnunin að framkvæmdin eins og hún er sett fram í greinargerð sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og sé því ekki háð umhverfismati.

Breytingarnar kalla á breytingu á starfsleyfi rekstraraðila og jafnframt sé þörf á að uppfæra vöktunaráætlun rekstraraðila vegna breytinganna.

Virðingarfyllst,

Kristín Björk Birgisdóttir

Teymi leyfa og umsagna

Edda Sigríður Freysteinsdóttir

Teymi leyfa og umsagna

Húsnæðis- mannvirkja- og skipulagsstofnun
Jóhanna Hrund Einarsdóttir
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Hafnarfirði, 07.09.2026
MFRI: 2026-07-0417

Efni: Skipting Eyrarhlíðar í Dýrafirði í tvö eldissvæði

Vísað er til erindis Húsnæðis- mannvirkja- og skipulagsstofnunar dags. 4. júlí 2026, þar sem óskað er eftir umsögn Hafrannsóknastofnunar vegna tilkynningarskyldrar framkvæmdar sem kann að vera háð mati á umhverfisáhrifum, skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort Hafrannsóknastofnun telji að nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun eftir því sem við á. Einnig hvort Hafrannsóknastofnun telji að einhver atriði þarfnist frekari skýringa og ef svo er, hvaða atriði það eru og hvort þau kalli á að framkvæmdin fari í umhverfismat að teknu tilliti til viðmiða í 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Framkvæmdin

Eins og fram hefur komið er um að ræða fyrirspurn um hvort ofangreind framkvæmd sé háð mati á umhverfisáhrifum. Framkvæmdin felur í sér breytingu á fyrirkomulagi sjókvíaldis Arctic Sea Farm í Dýrafirði. Fyrirtækið hefur leyfi fyrir allt að 10.000 tonna hámarksstandandi lífmassa í firðinum og er burðarþol Dýrafjarðar metið 10.000 tonn.

Starfsemin fer fram í vatnshlotinu Dýrafirði (101-1386-C). Vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand vatnshlotsins hefur ekki verið ákvarðað og er skráð óþekkt. Vöktunaráætlanir Arctic Sea Farm eru í endurskoðun með tilliti til krafna laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum er gert ráð fyrir að vöktun samkvæmt uppfærðum áætlunum hefjist í janúar 2027, að fengnu samþykki Umhverfis- og orkustofnunar.

Strandsvæðisskipulag Vestfjarða hefur verið samþykkt og þar eru m.a. skilgreindir reitir fyrir staðbundna nýtingu. Eldissvæðið Eyrarhlíð, þ.m.t. fyrirhuguð svæði Eyrarhlíð I og II, er innan nýtingarreits SN17.

Í matsskyldufyrirspurninni kemur fram að framkvæmdaraðili hyggist skipta einu af fjórum núverandi eldissvæðum sínum í Dýrafirði, Eyrarhlíð, í tvö eldissvæði, Eyrarhlíð I og Eyrarhlíð II. Núverandi eldissvæði er um 4 km² að flatarmáli en fyrirhuguð svæði verða um 1,23 km² og 1,4 km². Eyrarhlíð hefur þegar verið rekin sem tvær aðskildar eldiseiningar og er því að nokkru leyti komin reynsla á slíkt rekstrarfyrirkomulag. Eyrarhlíð I og II munu hvort um sig hafa að lágmarki 90 daga hvíld en fá sjálfstæðan hvíldartíma. Svæðin verða þó hvíld samtímis í minnst 30 daga annað hvert ár sem hluti af heildarhvíld Dýrafjarðar.

Umhverfisáhrif

Fyrirhuguð breyting felur samkvæmt framkvæmdaraðila ekki í sér aukningu á heildarlífmassa, framleiðslu, fóðurnotkun eða losun næringarefna í Dýrafirði. Áhrif breytingarinnar felast því fyrst og fremst í breytttri dreifingu álags í tíma og rúmi innan vatnshlotsins. Hafrannsóknastofnun telur mikilvægt að áhrif breytingarinnar séu metin með tilliti til vatnshlotsins í heild en ekki eingöngu undir hvoru eldissvæði fyrir sig.

Sjókvíaeldi veldur staðbundnu álagi á botn vegna lífrænna efna frá fóðri og úrgangi fiska. Fyrirliggjandi vöktun sýnir að áhrifin eru mest næst kvíum og að álag hefur verið meira á hluta Eyrarhlíðar en öðrum. Þótt niðurstöður botnvöktunar bendi almennt til þess að ástand botndýrasamfélaga hafi verið innan viðmiða, hafa einstakar stöðvar næst kvíum sýnt óviðunandi ástand. Mikilvægt er því að fylgjast sérstaklega með uppsöfnun og dreifingu lífræns efnis við Eyrarhlíð I og II og tryggja nægjanlega hvíld milli eldislota.

Líta þarf til samlegðaráhrifa eldisins við Eyrarhlíð og annarra eldissvæða í Dýrafirði. Þótt skipting Eyrarhlíðar auki ekki heimilaðan heildarlífmassa getur sjálfstæður rekstur svæðanna breytt því hvenær og hvar álag verður innan fjarðarins. Við mat á áhrifum og skipulag vöktunar þarf því að taka mið af heildarumfangi eldis í vatnshlotinu, þ.m.t. samtímis lífmassa og dreifingu lífræns álags og næringarefna frá virkum eldissvæðum.

Niðurstöður mælinga á næringarefnum sem kynntar eru í framkvæmdargögnum sýna töluverðan breytileika og mældust há gildi nítrats við eldiskvíar í janúar 2026. Aukið framboð næringarefna getur við ákveðnar aðstæður stuðlað að aukinni frumframleiðni og vexti svifþörungum. Þörungablómar hafa áður komið upp í Dýrafirði og valdið afföllum í eldisfiski. Fyrirliggjandi gögn sýna þó ekki fram á orsakatengsl milli þeirra atburða og sjókvíaeldis. Í ljósi umfangs eldis í firðinum er engu að síður mikilvægt að vakta næringarefni og blaðgrænu α og fylgjast með breytingum á frumframleiðni í vatnshlotinu.

Vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand Dýrafjarðar er skráð óþekkt. Hafrannsóknastofnun telur því mikilvægt að vöktun samkvæmt lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála verði fullnægjandi til að meta áhrif starfseminnar og samlegðaráhrif eldis í vatnshlotinu á viðeigandi gæðapætti. Tryggja þarf að starfsemin leiði ekki til versunar á ástandi vatnshlotsins eða þess að umhverfismarkmið þess náist ekki.

Vöktun

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að samkvæmt starfsleyfi skuli vakta gæðapætti í samræmi við lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála, m.a. blaðgrænu α , og að uppfærð vöktunaráætlun þurfi að ná til allra skilgreindra gæðapátta. Gert er ráð fyrir að vöktun samkvæmt endurskoðaðri áætlun hefjist í janúar 2027, að fengnu samþykki stofnunarinnar.

Hafrannsóknastofnun tekur undir mikilvægi þess að vöktunaráætlun verði uppfærð. Vöktunin þarf bæði að ná til staðbundinna áhrifa við Eyrarhlíð I og II og gera kleift að meta áhrif eldisins á vatnshlot Dýrafjarðar í heild. Sérstaklega þarf að fylgjast með botnástandi, næringarefnum og blaðgrænu α .

Mótvægisáðgerðir

Mikilvæg mótvægisáðgerð vegna umhverfisálags frá eldinu er hvíld eldissvæða milli eldislota. Eyrarhlíð I og II verða hvort um sig hvíld í að lágmarki 90 daga eftir hverja eldislotu og jafnframt hvíld samtímis í minnst 30 daga annað hvert ár sem hluti af heildarhvíld Dýrafjarðar. Hvíld milli eldislota er mikilvæg til að draga úr uppsöfnun lífræns álags og gefa botni og botnlífriki svigrúm til endurheimtar.

Umhverfis- og orkustofnun hefur heimild samkvæmt starfsleyfi til að fresta útsetningu seiða að loknum 90 daga hvíldartíma ef niðurstöður vöktunar benda til óhagstæðra umhverfisaðstæðna. Hafrannsóknastofnun telur mikilvægt að niðurstöður vöktunar ráði því hvort þörf sé á lengri hvíld áður en ný eldislota hefst.

Niðurstaða

Hafrannsóknastofnun telur að nægjanlega sé gerð grein fyrir fyrirhugaðri framkvæmd og að breytingin kalli ekki á sérstakt mat á umhverfisáhrifum. Sú afstaða byggir einkum á því að ekki er fyrirhuguð aukning á heildarlífmassa, framleiðslu, fóðurnotkun eða losun næringarefna í Dýrafirði.

Hafrannsóknastofnun telur þó mikilvægt að skýr skilyrði verði sett um reksturinn. Tryggja þarf að heildarstandandi lífmassi fari ekki yfir 10.000 tonn, að ákvæði um hvíld eldissvæða séu virt og að niðurstöður vöktunar ráði því hvort þörf sé á lengri hvíld áður en ný eldislota hefst.

Jafnframt þarf að tryggja að starfsemin samræmist lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála og leiði ekki til versnunar á ástandi vatnshlotsins eða þess að umhverfismarkmið þess náist ekki.

Að framangreindum skilyrðum uppfylltum telur Hafrannsóknastofnun ekki þörf á að framkvæmdin sæti mati á umhverfisáhrifum.

F.h. Hafrannsóknastofnunar

Rakel Guðmundsdóttir